

Učinci tečajne politike na gospodarstvo Hrvatske u razdoblju 1994. – 2005. godine – IX put – Devizna potraživanja vjerovnika

Fiksni tečaj, niska stopa inflacije, niske stope rasta bruto domaćeg proizvoda, veliki trgovački i platni deficit, deficit javnog sektora, visoki inozemni dug, rasprodaja "obiteljskog srebra", te odvojena monetarna i kreditna politika od procesa reprodukcije što vrijedi i za poreznu politiku rezultirali su vrlo velikom ovisnošću Hrvatske o vjerovnicima.

Na kraju 2005. godini inozemni je dug iznosio 25,541 milijun eura. Inozemna izravna ulaganja su iznosila 11.364 milijuna eura, dok su devizni depoziti u poslovnim bankama iznosili 11.763 milijuna eura. Zbrojimo li navedeno dobijamo veličinu deviznih obveza prema svim vjerovnicima od 48.668 milijuna eura što je za 57,25% više od ostvarenog bruto domaćeg proizvoda u 2005. godini (30.949 milijuna eura). Pretpostavimo li da je cijena servisiranja deviznih obveza:

- za inozeni dug 5,49%;
- za inozena izravna ulaganja 8,00%, te
- da je pasivna prosječna kamata 2,61%

dobamo podatak da je potrebna stopa rasta domaćeg društvenog proizvoda da bi se servisirale devizne obveze 8,46%.

(Napomena: Kamatna stopa od 5,49% procijenjena je tako da su obveze države, HNB, poslovnih banaka određene godišnjom kamatnom stopom od 4% a njihovo učešće od 62,82% predstavlja ujedno i ponder prosječnoj kamatnoj stopi, te obveze po kreditima za sektore: ostali domaći sektori i izravna ulaganja procijenjene prosječnom kamatnom stopom od 8% čije učešće iznosi 37,18% predstavlja, također, ponder prosječnoj kamatnoj stopi.

Inozemna izravna ulaganja procjenjujemo da donose najmanje 8% u neto iznosu.

Preuzeta je prosječna kamatna stopa na devizne depozite iz Biltena HNB.)

Podaci su alarmantni. Obveze u devizama prema svim vjerovnicima za tri petine su veće od bruto domaćeg proizvoda u 2005. godini. Pri tome valja identificirati da mogućnost zaduživanja u inozemstvu postaje sve teže ostvariva i to ne samo zato jer ino vjerovnici smatraju povećanje inozemnog duga dodatno rizičnim plasmanima već i zbog vrlo velike cijene koju valja platiti za servisiranje postojećeg duga. Za servisiranje inozemnog duga Hrvatska bi morala ostvariti godišnje stopu rasta od 4,53% domaćeg bruto proizvoda. Ovom valja pridodati i dividendu inozemnim ulagčima što "stoji" dodatnih 2,94% rasta bruto domaćeg proizvoda, te 0,99% rasta bruto domaćeg proizvoda depozitarima u poslovnim bankama. Pri tome valja imati u vidu da u Hrvatskoj postoji ograničena kapitalna konvertibilnost jer domaće fizičke i pravne osobe mogu investirati u inozemstvu što bi one, u kratkom roku, učinile ukoliko bi ocijenile da postoji mogućnost povećanja rizika daljnjeg držanja depozita u hrvatskim poslovnim bankama, odnosno ukoliko bi ostvarile na inozemnom tržištu veći prinos u odnosu na mogući rizik. Kratkoročno uložena devizna sredstva u poslovne banke mogu imati spekulativni karakter što može snažno utjecati na deviznu likvidnost, najprije poslovnih banaka, pa potom Hrvatske. Ne

Autor Guste Santini

Subota, 21 Listopad 2006 17:40

treba zaboraviti da ukupne pričuve od 10.376 milijuna eura predstavlja svega 21,32 % ukupnih deviznih obveza. Ovom svakako valja pridodati i potrebno “pokriće” za tekući deficit trgovačke odnosno platne bilance.

Nastavlja se !